

ԱՐՄԷՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ ՍՏԱՆԶՆԵՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԼԻԱԶՕՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հայաստանի Հանրապետության Ազգային Ժողովի յատուկ նիստին ընթացքին, Արմեն Սարգսեան երդում կատարելէ ետք ստանձնեց Հայաստանի Հանրապետության նախագահի լիազօրութիւնները դառնալով հանրապետության 4-րդ նախագահը:

«Արմենփրէս»ի համաձայն, նորընտիր նախագահ Արմեն Սարգսեան երդում կատարեց՝ ձեռքը դնելով Վեհաօր Աւետարանին եւ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրութեան վրայ: Երեւանի Կարէն Տեմիրձեանի անուան մարզահամերգային համալիրէն ներս 9 Ապրիլին գումարտող Ազգային Ժողովի յատուկ նիստին սկիզբը դաւիժձ բերուեցան պետական եւ հոգեւոր խորհրդանիշեր: ՀՀ նորընտիր նախագահ Արմեն Սարգսեան երդման արարողութեան ընթացքին հաստատեց. «Ստանձնելով հանրապետության նախագահի պաշտօնը կ'երդնում. հաւատարիմ ըլլալ Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրութեան, իմ լիազօրութիւններուն իրականացման ընթացքին ըլլալ անաչառ, առաջնորդուիլ միայն համապետական ու համազգային շահերով եւ իմ ողջ ուժը ներդնել ազգային միասնութեան ամրապնդման գործին մէջ: Աստուած ինձի օգնական»:

Երդման արարողութենէն ետք հնչեց Հայաստանի Հանրապետության քայլերգը, Ամենայն Հայոց Գարեգին Բ. Կաթողիկոս արտասանեց հայրապետական օրհնանքի խօսք, որմէ ետք Արմեն Սարգսեան հանդէս եկաւ ելոյթով. «Այսօր ինձի համար մեծ պատիւ է ստանձնել Հայաստանի Հանրապետության նախագահի պաշտօնը: Ասիկա վիթխարի պատասխանատուութիւն է ժողովուրդին եւ պատմութեան առջեւ: Սա զիս կը մղէ ամբողջ ուժերս ու եռանդս լարել արդարացնելու համար այն վստահութիւնը, որ 2 Մարտին ինձի վստահեցաւ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային Ժողովը արդարացնելու համար Հայաստանի Հանրապետության զանազան շերտերուն, ինչպէս նաեւ Սփիւռքի մեր հայրենակիցներուն յոյսերը: Ինձի ուժ կու տայ հաւատքը... Հաւատքը մեր երկրին եւ ժողովուրդին ապագային հանդէպ: Այսօր կը գտնուինք Առաջին Հանրապետության հիմնադրման 100-ամեակի շեմին եւ անցում կը կատարենք դէպի պետական կառավարման նոր համակարգ: Այսինքն՝ մէկ կողմէ ունինք հարիւրամեայ պատմութիւն, միւս կողմէ կը սկսինք նոր էջ մը: Յանուն Արցախի մղուած յաղթական ազատամարտը մեզի վերադարձուց մեր ազգային արժանապատուութիւնը, բարձրացուց մեր ոգին: Այսօր ռեւէ մէկը թող չկասկածի, որ Հայաստանը եւ ամբողջ ժողովուրդը կանգնած է Արցախի թիկունքին եւ պիտի պայքարի անոր իրաւունքներուն համար: Փառք ու պատիւ մեր ժողովրդին ու անոր հերոսներուն, փառք Հայոց բանակին»:

Հայաստանի Հանրապետութիւնը 9 Ապրիլէն անցում կը կատարէ դէպի լիարժէք խորհրդարանական կառավարման համակարգ: Այսպիսով՝ Նախագահ Սերժ Սարգսեանի լիազօրութիւններու աւարտին ժամկետը հասած է արդէն: ՀՀ Սահմանադրութեան համաձայն, կը սպասուի Հայաստանի Հանրապետության կառավարութեան հրաժարականը: Կառավարութեան անդամները կը շարունակեն իրենց պարտականութիւնները ի կատար ածել մինչեւ նոր կառավարութեան կազմաւորումը, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ եօթը օրերուն ընթացքին:

Հայաստանի Ազգային Ժողովը Վաւերացուց Հայաստանի Հանրապետութիւն – Երոպական Միութիւն Համաձայնագիրը

10 ապրիլին Հայաստանի խորհրդարանը քննարկեց Հայաստանի Հանրապետութիւն-Երոպական Միութիւն համապարփակ եւ ընդլայնուած գործընկերութեան համաձայնագիրը վաւերացնելու մասին հարցը: Ազգային ժողովը միաձայնութեամբ՝ 95 ձայնով, կողմ քուէարկեց համաձայնագիրին:

Յիշեցնենք, որ փաստաթուղթը կը կանոնակարգէ երկկողմանի քաղաքական, տնտեսական, առեւտրական յարաբերութիւնները, կը խրախուսէ անոնց շարունակականութիւնը: Այդտեղ կը խօսուի Երոպական Միութիւն-Հայաստան ընդհանուր սկզբունքներու, կազմակերպուած յանցագործութեան ու փտածութեան դէմ պայքարի, ուժանիւթի եւ փոխադրութեան, շրջակայ միջավայրի պաշտպանութեան, գրեթէ բոլոր ոլորտներուն մէջ համագործակցութեան սկզբունքներու եւ ծրագիրներու մասին:

Առանձին եւ յստակ մաս յատկացուած է Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի խաղաղ եւ համապարփակ լուծման հարցին. համաձայնագիրը կը վերահաստատէ Երոպական Միութեան յայտարարուած յանձնառութիւնը՝ աջակցիլ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահներուն կողմէ Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի հանգուցալուծման ջանքերուն եւ մօտեցումներուն՝ հիմնուած միջազգային իրաւունքի չափանիշներու եւ սկզբունքներու, յատկապէս՝ ուժ կամ ուժի սպառնալիք չկիրարկելու, ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքի եւ իրաւահաւասարութեան, տարածքային ամբողջականութեան սկզբունքներուն վրայ: Համաձայնագիրով նաեւ կը նախատեսուի Հայաստանի Հանրապետության օրէնսդրութեան համապատասխանեցում Երոպական Միութեան օրէնսդրութեան:

Կը նախատեսուի Երոպական Միութեան անդամ երկիրներուն հետ ստեղծել խորհրդարանական գործընկերութեան կումիստ, որ պիտի գործէ նոր ձեւաչափով եւ պիտի ունենայ ենթակումիստներ: Հայկական կողմը կ'ակնկալէ, որ մօտերս Երոպական Միութեան կողմէ Հայաստանին տրամադրուի մուտքի արտօնագիրներու ազատականացման մեկնարկի գործողութեան ծրագիրը:

Η γέννηση ενός έθνους: Οι Αρμένιοι στο Συνέδριο του Βερολίνου

Ιωσήφ Κασσεσιάν Συγγραφέας,
Γραμματέας του Κέντρου Ελληνο-Αρμενικών Μελετών

Στα 1878 οι Αρμένιοι μπορούσαν να ισχυριστούν ότι διέθεταν προ πολλών ήδη αιώνων όλα τα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν ένα έθνος (κοινή γλώσσα, κοινά έθιμα, ιστορία, γεωγραφικό χώρο κατοίκησης κλπ.). Δεν θα περίμενε κανείς το Συνέδριο του Βερολίνου για να πει ότι οι Αρμένιοι αποτελούσαν ένα διακριτό, αυτούσιο έθνος. Ωστόσο, ο ισχυρισμός που αποτελεί τον τίτλο της μικρής μας παρέμβασης δεν στερείται παντελώς λογικής.

Βεβαίως το αρμενικό έθνος στα 1878 κατοικούσε κατά το μεγαλύτερο μέρος του στα ιστορικά εδάφη του, μιλούσε εν πολλοίς την εθνική γλώσσα του και η χριστιανική θρησκεία του το διαφορίζε από τους μουσουλμάνους αλλά και τους ετερόδοξους χριστιανούς συντοπίτες του, στερείτο, ωστόσο, του δικαιώματος να ορίζει το ίδιο τις τύχες του, να αυτοδιατίθεται.

Στους αιώνες 11ο με 19ο, οι οποίοι ακολούθησαν την υποταγή του σε μια σειρά τουρανών κατακτητών, με τελευταίους από τις αρχές του 16ου αιώνα, τους Οθωμανούς, οι Αρμένιοι διεκδίκησαν το δικαίωμα αυτό της αυτοδιάθεσης με κατά τόπους εξεγέρσεις ορεσίβιων και αρειμάνιων τμημάτων του έθνους και με απόπειρες σύμπληξης συμμαχιών με ισχυρά ευρωπαϊκά κράτη. Η είσοδος της Τσαρικής Ρωσίας στην πολιτική κόνιστρα της παρακαυκάσιας περιοχής προσέφερε στους Αρμένιους έναν ισχυρό, κινούμενο πάντως από ίδια συμφέροντα, σύμμαχο. Οι Ρώσοι απώθησαν τους μουσουλμάνους κατακτητές -Πέρσες και Οθωμανούς- από ένα τμήμα των κατεχόμενων αρμενικών ιστορικών εδαφών και δημιούργησαν συνθήκες οικονομικής και μορφωτικής προόδου των Αρμενίων που συμπεριλήφθηκαν στην τσαρική επικράτεια. Παράλληλα, προσέδωσαν για ένα - σύντομο, πάντως- χρονικό διάστημα τον εθνικό προσδιορισμό "Αρμενική" στην περιοχή των αρμενικών εδαφών που είχαν καταλάβει: "Αρμιάσκαγια Όμπλαστ" -Αρμενική Επαρχία.

Η Εθνική Αφύπνιση (Αζκαϊν Ζαρτόνκ) κατά τον 19ο αιώνα των Αρμενίων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, παράγωγο φαινόμενο του εξαστισμού ενός τμήματός τους, υπήρξε ακριβώς αυτό που υποδηλοί η ονομασία της. Οι ευπορόντες Αρμένιοι αστοί υπήρξαν η οικονομική και ιδεολογική δύναμη πίσω από τη δημιουργία ενός ευρέως πλέγματος σχολείων και άλλων εθνικών αρμενικών ιδρυμάτων και την έκδοση εφημερίδων και περιοδικών με αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας εθνικής αρμενικής κοινής γνώμης στα πλαίσια του οθωμανικού κράτους. Μια πλειάδα συγγραφέων που προέκυψαν λόγω της αύξησης του αλφαριθμητισμού και της ανόδου

του μορφωτικού επιπέδου των Οθωμανών Αρμενίων υποδαύλισαν την εθνική υπερηφάνεια εξυμνώντας τα παρελθόντα κλέη του έθνους, ενώ η σχετική ελευθερία την οποία βίωναν οι υπό το τσαρικό καθεστώς Αρμένιοι αποτελούσε παράδειγμα προς μίμηση για τους Αρμένιους.

Η διεθνής περιρρέουσα ατμόσφαιρα λειτουργεί ενισχυτικά του αναγεννώμενου εθνικού αρμενικού αισθήματος. Τα μεγάλα κινήματα του 19ου αιώνα, ο ρεπουμπλικανισμός, ο εθνικισμός, ο σοσιαλισμός, ο ρομαντισμός αποτελούν ένα γοητευτικό πλέγμα ιδεών και πρακτικών που προσελκύει τη σκέψη των υποτελών Αρμενίων και προσδίδει ένα χαρακτήρα εν δυνάμει υλοποιήσιμου στις προσδοκίες τους. Ο απόηχος των ιδεών της Γαλλικής Επανάστασης είναι αισθητός στους Αρμένιους της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, τουλάχιστον σε εκείνους των μεγάλων αστικών κέντρων.

Το αρμενικό εθνικό αίσθημα ενισχύεται και από την διαταραχή του ισοζυγίου ισχύος μεταξύ κυρίαρχων και κυριαρχούμενων. Οι Τούρκοι μετατρέπονται σταδιακά από φόβητρο της Ευρώπης -The Great Turk- στον Μεγάλο Ασθενή της, στον Sick Man of Europe. Οι Αψβούργοι τους ανακόπτουν στην Κεντρική Ευρώπη, οι Ρομανόφ αποσπούν κομμάτια της επικράτειάς τους και προβάλλουν ως μεσολαβητές μεταξύ αυτών και των χριστιανών υπηκόων τους, εξωθώντας συχνά τους τελευταίους σε εξεγέρσεις. Οι Άγγλοι και οι Γάλλοι επεμβαίνουν υπέρ της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στον Κριμαϊκό Πόλεμο, αλλά την μετατρέπουν σε οικονομική αποικία τους με τις διομολογήσεις που της επιβάλλουν και τα δάνεια που της χορηγούν. Τα εθνικά κινήματα των υποτελών λαών οδηγούν στη δημιουργία ανεξάρτητων κρατών αποσπασθέντων από τον κορμό της Αυτοκρατορίας, ενώ η κεντρική εξουσία αμφισβητείται και ταπεινώνεται από μια σειρά παρασπονδούντων τοπικών αρχόντων όπως ο Αλή Πασάς και ο Μεχμέτ Αλή.

Η οικονομική και πολιτιστική υπεροχή του αρμενικού αστικού στοιχείου έναντι του πολιτικά κυρίαρχου τουρκικού δυναμιτίζει τα θεμέλια αυτής της κυριαρχίας. Οι Αρμένιοι (μαζί με τους Ρωμηούς και -πολύ λιγότερο τους Εβραίους- αστούς) είναι οι έμποροι, οι τραπεζίτες, οι γιατροί, οι νομικοί, οι φαρμακοποιοί, οι αρχιτέκτονες, οι άνθρωποι του πνεύματος και της τέχνης της αυτοκρατορίας, αλλά οι -χαμηλόβαθμοι, βέβαιοι, αλλά εκ των ων ουκ άνευ- δημόσιοι λειτουργοί της είναι οι εισηγητές κάθε καινοτομίας και νεωτερικότητας. Πώς μπορεί αυτή η οικονομική και πολιτιστική υπεροχή να μην οδηγήσει σε μια όξυνση της αυτοσυνείδησης, σε μια έξαρση της αυτογνωσίας; Τα θεμέλια της διαφορετικότητας ενυπήρχαν στο σύστημα των μιλέτ, αυτής της απομόνωσης των εθνικών στοιχείων και διαμερισματοποίησης του οθωμανικού πληθυσμού. Τώρα, δεχόμενοι μαζί μία άλλη μη μουσουλμανική εθνότητα -τους Ρωμηούς- και μία μειονότητα -τους Εβραίους- τα νάματα της Ευρώπης, οι Αρμένιοι γίνονται, μαζί με τους Ρωμηούς, φορείς ανατροπής του υπάρχοντος status και διεκδικούν το ρόλο του εκσυγχρονιστή-μεταρρυθμιστή στο μεγάλο αγώνα για τον εκδυτικισμό της αυτοκρατορίας, που είναι γνωστός στην ευρωπαϊκή ιστορία με

την ονομασία Ανατολικό Ζήτημα. Και τελικά το αντίπαλο στοιχείο, το "τουρκικό", θα υποχρεωθεί να υιοθετήσει και αυτό -μη όντας, εν τούτοις εθνικό- την ιδεολογία του έθνους, διαστρεβλωμένη, όμως, εφόσον πρόκειται για αντίδραση και όχι δράση, και προσλαμβάνουσα τη μορφή του σοβινισμού και του ρατσισμού.

Η πλέον περίτρανη έκφραση της αναγέννησης της εθνικής συνείδησης των Αρμενίων βρίσκεται στην υιοθέτηση του όρου "εθνικός" προκειμένου να χαρακτηρίσουν τον νέο κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας της αρμενικού μιλέτ στα πλαίσια του οθωμανικού κράτους. Οι Αρμένιοι αποκαλούν αυτόν τον κανονισμό, τον οποίο η Υψηλή Πύλη επικυρώνει το 1863, "Αζκαϊν Σαχμανατρουτιούν" (Εθνικό Σύνταγμα), τίτλος πομπώδης και ανεδαφικός, που, ωστόσο, αντανακλά τα όνειρα και τις προσδοκίες τους.

Την ευκαιρία της εισόδου του Αρμενικού Ζητήματος -της πρώτης ως αυτού καθ' εαυτό- στη διεθνή διπλωματία έδωσε ο Ρωσο-τουρκικός πόλεμος του 1877-78. Οι Αρμένιοι ιθύνοντες -εν γνώσει και με παρότρυνση των τουρκικών κυβερνητικών κύκλων!!!!- απευθύνθηκαν στους Ρώσους νικητές και πέτυχαν την εισαγωγή στη ρωσο-τουρκική Συνθήκη ειρήνης του Αγίου Στεφάνου (3 Μαρτίου 1878) του άρθρου 16 το οποίο είχε ως ακολούθως:

"Καθώς η εκ μέρους των ρωσικών στρατευμάτων εκκένωση των εδαφών τα οποία κατέχουν στην Αρμενία και τα οποία πρόκειται να επιστραφούν στην Τουρκία θα μπορούσε να οδηγήσει σε επιβλαβείς για την τη διατήρηση των καλών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών συγκρούσεις και περιπλοκές, η Υψηλή Πύλη δεσμεύεται να εφαρμόσει χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση στις κατοικούμενες από Αρμένιους επαρχίες τις επιβαλλόμενες από τις τοπικές συνθήκες βελτιώσεις και μεταρρυθμίσεις και να εγγυηθεί την προστασία τους από τους Κούρδους και τους Κιρκασιούς."

Τα υπέρμετρα κέρδη τα οποία εξασφάλιζε η Ρωσία από τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου προκάλεσαν την αντίδραση των λοιπών Ευρωπαϊκών Δυνάμεων και την υποβολή της συνθήκης προς αναθεώρηση στο Συνέδριο του Βερολίνου που συνήλθε από τις 13 Ιουνίου ως τις 13 Ιουλίου του ίδιου έτους.

Μια αρμενική αντιπροσωπεία, με επικεφαλής τον αρχιεπίσκοπο Μιγκιρντίτς Χριμιάν και με έναν ακόμα κληρικό και δύο λαϊκούς ως μέλη, περιήλθε τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες σε αναζήτηση πολιτικής υποστήριξης και κατέληξε στο Βερολίνο.

Στην πρωτεύουσα της Γερμανίας οι Αρμένιοι ήλθαν σε μια οδυνηρή επαφή με την πραγματικότητα της ευρωπαϊκής πολιτικής. Διαγκωνιζόμενες για την προώθηση των δικών της η καθεμία συμφερόντων, οι Μεγάλες Δυνάμεις δεν επέτρεψαν στους Αρμένιους -και βέβαιοι ούτε στους Έλληνες- να λάβουν μέρος στο Συνέδριο, αλλά απλώς παρέλαβαν το υπόμνημα της αρμενικής αντιπροσωπείας και συζήτησαν εν μέσω όλων των άλλων τα αιτήματα των Αρμενίων. Στο υπόμνημά τους οι Αρμένιοι προσδιόριζαν σε επισυναπτόμενο χάρτη τα όρια του τουρκοκρατούμενου τμήματος της πατρίδας τους (ανατολικά του Ευφράτη, βορείως του Ντιαρμπεκίρ και με θαλάσσια έξοδο στη Ριζούντα και έφεραν τον πληθυσμό της εν λόγω περιοχής να αποτελείται από 1.330.000 Αρμένιους, 530.000 Τούρκους και 120.000 Κούρδους.

Շարունակուած նախորդ թիւէն

ՀԱՅԵՐԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ՆՈՒՐԴ ՍԱՏՈՅԵԱՆ-ՏԱՐԱԳԾԵԱՆ

Այս վճռական քայլերը Հայաստանը հասցուցիին ժամանակի Միջազգային յարաբերութիւններու ոլորտը: Հայաստանի պետութեան տարածքը եռապատկուած էր, ի հաշիւ շրջակայ մօտ ու հեռու երկիրներու: Հայաստանը դարձած էր ժամանակի հզօր տէրութիւններէն մէկը:

Տիգրան Բ. արտաքին նուաճումներու յաջորդ փուլը ուղղուած էր Սելեւկեաններու դէմ, որոնք կորսնցուցած էին իրենց երբեմնի հզօրութիւնը, եւ երկրին կեդրոնական իշխանութիւնը ուժ չունէր ապահովելու երկրին քաղաքական անբողջութիւնը:

Իշխող դասակարգը կը հրաւիրէ Հայոց Արքան Տիգրան Բ. բազմելու Ասորիքի գահին: Տիգրան թագուորը 17 տարի խաղաղութեամբ կառավարեց երկիրը:

Երբ Տիգրան Բ., (մ.թ.ա. 83թ.) Աստիոքի մէջ կը բազմի Սելեւկեաններու գահին, Հայկական բանակը կը շարունակէր իր յառաջխաղացումը, Միջերկրականի ափով մտնելու Փիւնիկիա:

Յաջորդ քայլը դաշտային Կիլիկիոյ նուաճումն էր, որով հայկական տէրութիւնը դարձաւ Հռովմէական պետութեան անմիջական հարեւանը:

Ահա թէ ինչու պատահական չէ, երբ կը յիշուի թէ խաչակիրներու օրով մեծ թիւով հայեր կը բնակէին Աստիոքի մէջ: Ըստ Կոմնենոսի, Ֆիրուզ անունով հայ մըն էր, որ Աստիոք քաղաքը կը յանձնէ խաչակիրներուն: Այդ մասին կը պատմուի, որ հայ փայտահարները կը սպաննեն այդ քաղաքին իշխանը՝ Ագոհանը իր փախուստի միջոցին: Ըստ Մատթէոս Ուռուհայեցիի «խոռվարար եւ գազանամիտ էր»:

Այդպիսով պատմական տեղեկութիւնները կու գան հաստատելու, թէ ժԱ դարուն Աստիոքի հիւսիսային եւ արեւմտեան շրջանները քրիստոնէաբանակ էին: Ինչպէս՝ Բուհա (լատին պատմիչներու Բուճիա) եւ ճիսիր էլ Նատիս կոչուած գիւղերուն շուրջը կային բազմաթիւ հայկական գիւղեր:

Յետագայ դարերուն հայերը կը մնան Քեսապի եւ Ճէպէլ Սուսայի (Սուլտիա) հայաբնակ գիւղերուն մէջ՝ Եօղուն Օլուզ, Հաճի Հապիպլի, Քէպուսիէ, Պիթիաս, Խըտըր Պէյ (Իտէր) եւայլն, որոնք հայ ժողովուրդի ողբերգական օրերուն, ինքնապաշտպանութեան հերոսական կռիւներ մղեցին:

Այս առնչութեամբ յիշատակելի է, թէ Կիլիկեան շրջանին հայոց յարաբերութիւնները Սուրիացի դրացիներուն հետ հետզհետէ ակելի զարգացան: Դարերու ընթացքին Սուրիա գաղթող բազմաթիւ հայեր ձուլուեցան տեղացի քրիստոնէաներուն, յատկապէս Մարօմիդներուն հետ: Այդ ժամանակներուն, իրենց կրօնաւորներով Սուրիա հաստատուեցան մեծ թիւով հայեր որոնք յետոյ կ'անցնին Լիբանան:

Ինչպէս ժէ դարուն Ազարիա Դարիպին հետ եկած հայերը կը ձուլուին տեղացիներուն հետ: ժամանակի ընթացքին անոնք կորսնցուցին իրենց ազգային ծագումը, իրենց ազգայնութիւնը:

Հետեւաբար զարմանալի չէ, երբ Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ կը հանդիպինք հասարակական դիրքեր գրաւած արաբախօս հայ ընտանիքներու, որոնք հազիւ կը յիշեն իրենց հայկական ծագումը:

Գ. ՀԱՆՏՈՒ ՏԱՐԱԳՐԵԱԼ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԼԱՍՏԸ

Հնագոյն ժամանակներու պատմական իրադարձութիւնները կը հաստատեն, թէ հայոց պատմութիւնը Սուրիոյ տարածքին չի սահմանուիր դարերով միայն: Այլ ունի հազարամեակներու պատմութիւն, որ իր ծալքերուն մէջ պահած է դեռ յայտնաբերուած պատմական իրողութիւններ:

ժամանակները փոխեցին պատմութեան ընթացքը, Հայկական Կիլիկեան թագաւորութեան անկումը (1375) եւ Բիւզանդական Կայսրութեան փլուզումը (1453), առիթ ընծայեցին որպէսզի Միջին Ասիոյ տափաստաններէն թաթարական ցեղախումբեր ներխուժեն այդ տարածքները: Անոնք եկան հուրով ու սուրով ստրկացնելու ազգեր ու ժողովուրդներ, իրենք իրենց վերապահելով դառնալու աշխարհի տիրակալներ:

Այդ օրերէն փոխուեցաւ աշխարհի դիմագիծը: Ձեւափոխուեցաւ պատմական այդ տարածքներուն քարտէսը: Թուրքերը իրենց ռազմամուլ ընթացքով, զենքի ուժով բռնագրաւեցին հազարամեակներու պատմութիւն ունեցող հայոց հայրենիքը:

Թրքական ցեղերու բնագրի թելադրանքով անոնք ծրագրեցին անհետացնել Մեծ Թուրանի գաղափարախօսութեան ճանապարհին գտնուող միակ խոչընդոտը՝ հայ ազգը:

Երբ ազգերու պատմութեան մէջ նոյնիսկ ամենէն բարբարոսը չէր փորձած, չէր մտածած անգամ իր արմատէն ոչնչացնել բովանդակ ազգ մը, ի սպառ բնաջնջել հիմաւորց ժողովուրդը մը:

Պատմութիւնը, որ յեղաշրջուող ժամանակներու եղելութիւններուն ոգին ու արարքները կ'արձանաբերէ ունի իր տարերային թափն ու տրամաբանութիւնը: Յաճախ կը ժխտէ կատարուած իրողութիւնները՝ բարբարոսներուն յաղթանակը փոխելով անփառունակ պարտութեան:

Եւ այդպէս փոխեց հայութեան ճակատագիրը: Երբ թուրքին ետթաղանէն եւ անապատին սարսափէն վերապրած հողմացրիւ հայու բեկորներ, հրաշալի խոյանքով տապալեցին թուրքին կնքած տապանաքարը, հզօր կամքի ու տեսիլքի տարրեր հայթայթելու հայոց ազգին:

Դարերու ծանր տառապանքներով անցած հայ ժողովուրդը, իւրացուցած

էր յարութիւն առնելու եւ յարատեւելու առասպելական գաղտնիքը: Հայը ինկաւ, բայց չմեռաւ: Այրեցաւ եւ փինիկի պէս մոխիրներէն յառնեցաւ: Հակառակ թուրքին սփռած աւերին, մոխիրին ու յօշոտումին, իր գործադրած վայրագութիւններուն ու ճիւղային ծրագիրին, ապրեցաւ հայը ազատութեան, յոյսի եւ գալիքի տեսիլքով, շարունակեց իր գոյերը, հատուցման ուղին գտնելով ապրելու եւ մաքառելու մէջ:

Հ.Բ.Ը:Միութեան Կիլիկեան Որբանոց-Արհեստանոց

Համաշխարհային Առաջին Պատերազմի տարիներուն, Մեծ Եղեռնի օրերուն Կիլիկիոյ զանազան քաղաքներէն տեղահանուած հայեր կը հասնին Հալէպ:

Բռնագաղթուած հայութեան լայն զանգուածներ, անհայրենիք մնացած հայու բեկորներ, կայք ու ապաստան գտան Սուրիական հողին վրայ: Հոն ուր իշխանութիւնները եւ տեղական կառավարութիւնը մեծ հոգատարութիւն եւ խիստ բարեացակամ վերաբերմունք ցուցաբերեցին գաղթական հայերուն նկատմամբ:

Այդ օրերուն, Սիսի Սահակ Բ. Կաթողիկոսը, հայութեան վտանգուած վիճակը բարելաւելու համար, Ատանայէն կը փութայ Հալէպ:

20ական թուականներուն երբ Կաթողիկոսը կը հաստատուի Հալէպ, իրեն մօտ դիւանապետի պաշտօն կը վարէր Գեր. Ս. Նադ Ծ. Վրդ. Աջապահեան: Ծերունագարը Հայրապետը հակառակ իր յառաջացած տարիքին, շփումներ կ'ունենայ Սուրիական հոգատար պետութեան եւ տեղակալ կառավարութեան ներկայացուցիչներուն հետ, Հալէպի եւ Դամասկոսի մէջ: Իր հանդիպումներուն ընթացքին կը հետապնդէ գաղթականներու տեղաւորման եւ Դամասկոսի աղէտէն ազատուած հայերուն հատուցման խնդիրը:

Հալէպը դարձաւ փրկութեան լաստը Մեծ Եղեռնէն ճողոպրած տարագրեալ հայերուն: Հալէպ քաղաքն ու շրջակայքը հաւաքաւայրն էր բռնագաղթուած հայ բեկորներուն:

Այդ օրերուն, յատկապէս յիշատակելի է, Բերիոյ Թեմի կարեւոր դերակատարութիւնը Սուրիոյ եւ Հալէպի հայ գաղութի կազմաւորման գործին մէջ:

Հոգեւոր իշխանութիւնը, ճիգ չխնայեց նոր պայմաններու մէջ կազմակերպական նոր ձեւեր գտնելու: Բարեգործութիւնը նկատելով առաջնահերթ կարեւոր ազդակը ապահովելու եւ բարեկարգելու տարագրեալ հայութեան կենսական հարցերը:

Քաջալեր հանդիսանալով բարեսիրական գործին, ստեղծեց բարեսիրական կառոյցներ, ժողովուրդին մղելով իր ուժերով վերականգնելու իր կեանքը:

Բերիոյ Թեմի Առաջնորդ Գեր. Ս. Արտաւազդ Ծ. Վրդ. Սիւրմեան, բոլորելով իր Առաջնորդութեան երրորդ տարին, մասնակի փոփոխութիւններով կեանքի կը կոչէ Ազգային Սահմանադրութեան ժողովները: Ինչպէս՝ գաւառական, կրօնական, քաղաքական, դատաստանական, տնտեսական, ուսումնական, տնտեսական խորհուրդ, աղքատաց խնամակալութիւն:

Իր կարգին նախախնամական դեր կատարեց ՀԲԸՄիութիւնը հասնելով հայ ժողովուրդի կարիքներուն, պատասպարելով անտուն ու անօթեւան մնացած հայերը: Հալէպի մէջ ՀԲԸՄիութիւնը հիմնեց գաղթատուն կայաններ, աշխատանոցներ, արհեստագործութեամբ հայ որբերը ինքնաբաւ վիճակի հասցնելու:

Սուրիահայ գաղութին վիճակուած էր որպէս կարեւոր գործօն մեծ դեր կատարել ազգային եւ հասարակական կեանքի զարգացման մէջ:

Սուրիոյ տարածքին արդիւնաբերութիւնը զարգացնելով, հայերը յաջողեցան դառնալ արդիւնաբերող եւ արտադրող տարր մը: Առեւտուրի կեդրոններ դարձան Արաբունարը, ճարապլոսը, Մէյտանը, Էյպէզը, Ազէզը, Գամիշլին:

Հալէպը իր աշխարհաբարական դիրքին եւ ժողովուրդին առեւտրական ձեռներեցութեան շնորհիւ, հիմ ժամանակներէն ի վեր միջնորդի դեր կատարած է ներքին գաւառներու եւ արեւմուտքի ճարտարարուեստի միջեւ:

Թրքական տիրապետութեան օրով Սուրիան, ի մասնաւորի Հալէպը կը հանդիսանար թուրքիոյ առաջնակարգ առեւտրական կարեւոր քաղաքներէն մէկը, ներքին գաւառներու համար առեւտուրի միակ կեդրոնը:

Հայ կեանքի ամենածանր օրերուն էր, երբ հայերը կու գային ապացուցելու իրենց տոկունութիւնն ու կենսունակութիւնը: Անոնք ապացուցեցին, թէ իրենք շինարար ժողովուրդ են, գիտեն վերաշինել իրենց քանդուած օճախները:

Սուրիացիները լաւապէս կրցած էին հասկնալ հայերուն ցուցաբերած նուիրումն ու երախտապարտ ոգին:

Տարիներու ընթացքին, հայերը հիւրընկալ երկրին հանդէպ իրենց երախտագիտական խոր զգացումները շօշափելի դարձուցին, նպաստելով Սուրիոյ բարգաւաճման, հանդիսանալով կարեւոր գործօն մը երկրին յառաջընթացին համար:

Հրաժարած Վարչապետը Կ'առաջարկէ Մերժ Սարգսեանը Պահել Իբրեւ Երկրի Առաջին Դէմք

ԵՐԵՒԱՆ, «Արմէնիք».- Հայաստանի վարչապետի պաշտօնակատար Կարէն Կարապետեան 9 Ապրիլին անդրադարձաւ նախագահ Մերժ Սարգսեանի հետ անցեալ Շաբաթ օր իր ունեցած հանդիպման: Ան պատասխանեց նաեւ ապագայ վարչապետի թեկնածութեան մասին հարցումի մը եւ ներկայացուց իր տեսակէտը:

«Նախագահ Մերժ Սարգսեանին զեկուցել եմ մեր թիմի կատարած աշխատանքի մասին, քննարկել ենք որտեղ ենք գտնուում, մեր պատկերացմամբ ինչ ապագայ ունենք եւ ինչպէս պէտք է դրան հասնել: Համոզուած եմ, որ մենք իրականում ունենք շատ լաւ հնարաւորութիւններ մօտակայ տարիներին յաջողութիւններ արձանագրելու համար: Մեր կանխատեսումներով՝ մենք ունենալու ենք տնտեսական աճ, եւ քաղաքական երկխօսութեան պարագայում կարող ենք ֆունդամենտալ (հիմնական-Խմբ.), երկար հորիզոնով բարեփոխումներ անել եւ նաեւ յստակ պատկերացում ենք, թէ դրանք ինչպէս պէտք է անենք:

Այո, անդրադարձել ենք նաեւ վարչապետի թեկնածուի վերաբերեալ հարցին, խօսել ենք սահմանադրութեան, կառավարման նոր համակարգի մասին: Համակարծիք էինք, որ երկրի առջեւ կանգնած մարտահրաւերների եւ խնդիրների պարագայում կառավարման նոր համակարգին սահուն անցումը ապահովելը եւ վերջնական ձեւաւորումը չափազանց կարեւոր խնդիր է: Ինչպէս նաեւ հաշուի առնելով վերջին ժամանակահատուածում ներկայիս կառավարման կոնֆիգուրացիայով (դասաւորումով-Խմբ.) արձանագրուած յաջողութիւնները՝ որոշել ենք մեր կուսակցական գործընկերներին առաջարկել այս ժամանակահատուածում ներկայիս կառավարման կոնֆիգուրացիան պահպանել, այսինքն, որպէս առաջին դէմք ներկայացնել Մերժ Սարգսեանի թեկնածութիւնը:

«Որովհետեւ, կրկնում եմ, չափազանց կարեւոր է սահուն, արդիւնաւետ եւ ռիսկերը (վտանգները-Խմբ.) նուազեցնելով անցում կատարել կառավարման նոր համակարգին», ըսաւ Կարէն Կարապետեան:

Հայաստանի Մէջ Կը Գործեն 67 Կրօնական Կազմակերպութիւններ

ԵՐԵՒԱՆ, «Թերթ».- Ըստ արդարադատութեան նախարարութեան տուեալներուն՝ Հայաստանի մէջ գոյութիւն ունին 67 կրօնական կազմակերպութիւններ:

Մինչեւ 2000, Հայաստանի մէջ գործած են 40 կրօնական կազմակերպութիւններ: 2000-էն մինչեւ 4 Ապրիլ 2018, լուծարուած են 5 կրօնական կազմակերպութիւններ:

Հայաստանի Հանրապետութեան արդարադատութեան նախարարութեան մօտ մինչեւ 2000 արձանագրուած են 40 կրօնական կազմակերպութիւններ, իսկ 2001-2006՝ 15, 2007-2012՝ 8, 2013-էն 4 Ապրիլ 2018՝ 4 կրօնական կազմակերպութիւններ:

«ԱՍՊԵՏ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾՆԻ»

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի մէջ, շաբաթավերջին, Ամենայն Հայոց Ս.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսի հանդիսապետութեամբ տեղի ունեցաւ մեծարանքի արարողութիւն մը՝ ի պատիւ Հայաստանի Բարձրագոյն դատական խորհուրդի նախագահ Գագիկ Յարութիւնեանի, որ երկար ժամանակ գլխաւորած ըլլալով երկրի Սահմանադրական ատենանք վերջերս հրաժեշտ առած էր այդ պաշտօնին:

Վեհափառ Հայրապետի տնօրինութեամբ Գագիկ Յարութիւնեանին շնորհուցաւ «Ասպետ Սուրբ Էջմիածնի» տիտղոս եւ Հայրապետական շքանշան: Նորին Սրբութիւնը այս տնօրինութիւնը կատարած է մեծարեալին կողմէ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի պայծառութեան բերուած բացառիկ աւանդին ու աստուածահաճոյ ծառայութիւններուն համար:

Մեծարանքի հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ մայրավանքի տարածքի «Գարեգին Ա.» գիտական կեդրոնի երդիքին տակ: Վեհափառ Հայրապետի սրբատառ կոնդակը հանդիսաւորապէս սրահ վերաբերուցաւ եւ անոր ընթերցումէն վերջ Գագիկ Յարութիւնեանին յանձնուցաւ տիտղոսի շքանշանն ու ընթերցուած կոնդակը: Մեծարեալի գործունէութեան մասին արտայայտուեցան զանազան հիւրեր: Գագիկ Յարութիւնեանն ալ հանդէս եկաւ երախտագիտական արտայայտութիւններով:

Հանդիսութիւնը եզրափակուեցաւ Վեհափառ Հայրապետի աղօթքով:

Մեծ Բրիտանիոյ Թագուհին Շնորհաւորած է Արմէն Սարգսեանը

Հ ա յ ա ս տ ա ն ի Հանրապետութեան նախագահի պաշտօնը ստանձնելու առթիւ Արմէն Սարգսեանին շնորհաւորական ուղերձ յղած է Մեծ Բրիտանիոյ եւ Հիւսիսային Իռլանտայի Միացեալ Թագաւորութեան թագուհի Եղիսաբէթ Երկրորդը:

Ուղերձին մէջ կ'ըսուի.

«Կը ցանկայի իմ անկեղծ շնորհաւորանքները յղել Ձեզ Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահի պաշտօնը ստանձնելու կապակցութեամբ: Իմ ջերմ բարեմաղթանքները կը յղեմ Ձեզի եւ Հայաստանի ժողովուրդին ու կ'ակնկալեմ շարունակել մեր երկու երկիրներու միջեւ գերազանց յարաբերութիւնները»:

Այցելեցէք Հայաստանի Էլեկտրոնային Հրատարակութեան կայքը
Հայ hayzayn.am
Տայն

Մարաղայի Կոտորածի Տարելիցի Առթիւ Արցախի Արտաքին Գործոց Նախարարութեան Յայտարարութիւնը

1992թ. Ապրիլի 10ին աղբբեջանական բանակի կողմից Արցախի Հանրապետութեան Մարտակերտի շրջանի Մարաղայ ւանի բնակչութեան կոտորածը Արցախի դէմ Աղբբեջանի ռազմական ագրեսիայի ամենաողբերգական դրուագներից մէկն է:

Տեւական հրետակոծումից յետոյ աղբբեջանական զինուած ստորաբաժանումները ներխուժեցին Մարաղա, որտեղ մնացել էին 118 մարդ՝ հիմնականում տարեցներ, հաշմանդամներ, կանայք եւ երեխաներ: Աղբբեջանական զինուած ուժերի կողմից իրագործուած՝ իր դաժանութեամբ աննախադէպ ռազմական յանցագործութեան արդիւնքում սպանուեց աւելի քան 50 մարդ, միւսները, այդ թում՝ 9 երեխայ եւ 29 կին, պատանդ վերցուեցին: Նրանցից ոմանց յետագայում յաջողուեց վերադարձնել, սակայն 19 պատանդների ձակատագիրն առ այսօր անյայտ է:

Աւանը ազատագրուեց Արցախի զինուած ուժերի կողմից, սակայն երկու շաբաթ անց կրկին գրոհի ենթարկուեց, իսկ իրենց հարազատներին յուղարկաւորելու համար վերադարձած բնակիչներն աղբբեջանական բանակի նոր վայրագութիւնների գոհր դարձան:

Աւանի վրայ յարձակումը պայմանաւորուած չէր ռազմական անհրաժեշտութեամբ, այլ, առաջին հերթին, ուղղուած էր նրա խաղաղ բնակչութեան ոչնչացմանը: Մարաղայի ոճրագործութիւնը շարունակեց 1988-1991թթ. Սումգայիթում, Բաքուում, Կիրովաբադում եւ Աղբբեջանի այլ բնակավայրերում, ինչպէս նաեւ Հիւսիսային Արցախի գիւղերում հայկական ջարդերի ու տեղահանութիւնների շարքը, որոնց նպատակն էր սաղմի մէջ խեղդել արցախահայութեան ազգային ազատագրական պայքարը եւ զրկել իրենց հայրենիքից՝ Արցախի եւ Աղբբեջանի հայ բնակչութեան էթնիկ գտման եւ ահաբեկման ճանապարհով:

Այս յանցագործութիւնների կազմակերպիչների եւ իրագործողների անպատժելիութիւնը պարարտ հող ստեղծեց Աղբբեջանում հայերի նկատմամբ ատելութեան որպէս պետական քաղաքականութիւն, արմատաւորման եւ այլատեացութեան, անհանդուրժողականութեան ու ռազմամոլութեան անսանձ քարոզչութեան համար: 2016թ. Ապրիլին Արցախի դէմ սանձազերծուած աղբբեջանական ագրեսիան, որը ուղեկցում էր խաղաղ բնակչութեան եւ Պաշտպանութեան բանակի զինուորների նկատմամբ պատերազմական յանցագործութիւններով, ցոյց տուեց, որ աղբբեջանական կողմի մեթոդներն ու մօտեցումները մնացել են անփոփոխ:

ԱՐՑԱՔԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՄԷՋ ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ ԱՐՁԱՆԻՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԲԱՑՈՒՄԸ ԿԱՏԱՐՈՒԵՑԱԻ

Հինգշաբթի՝ 5 Ապրիլ 2018-ին, յետ ՀՀ նախագահ Մերժ Սարգսեանի եւ Գարեգին Բ. վեհափառին հետ ունեցած հանդիպումներուն, Ֆրանչիսկոս Պապը, միջօրէի ժամը 12:00-ին, Վատիկանի պարտէզներուն մէջ նախագահեց «Տիեզերական Եկեղեցույ Վարդապետ» հոշակուած Աստուածաշնորհ Սուրբ Գրիգոր Նարեկացիի արձանին բացման արարողութեան, որուն ներկայ գտնուեցաւ ՀՀ Նախագահ Մերժ Սարգսեան ու անոր գլխաւորած պատուիրակութեան անդամները, ՆՍՕՏՏ Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, ինչպէս նաեւ Հայ եւ Լատին եկեղեցույ պատկան բարձրաստիճան եկեղեցականներ:

Բացումը կատարեց Սուրբ Աթոռի Հայաստանի Հանրապետութեան արտակարգ և լիազօր դեսպան Միքայէլ Մինասեան:

Շուրջ երկու մէթր բարձրութեամբ պրոնզեայ արձանը ձուլուած է Չեխիոյ մէջ, հեղինակը Հայաստանի ժողովրդական նկարիչ, քանդակագործ Դաւիթ Երեսանցին է, ճարտարապետը՝ Միքայէլ Հասրաթեանը:

Այս նախաձեռնութիւնը իրականացած է Միքայէլ Մինասեանի և ռուսաստանաբնակ յայտնի գործարար Արթուր Ճանիբեկեանի բարերարութեամբ ու Սուրբ Աթոռի ՀՀ դեսպանութեան մշակոյթի բաժնի պատասխանատու Վարդան Կարապետեանի կազմակերպական ջանքերուն շնորհիւ:

Արձանը պատրաստուած էր երկու օրինակներով. մէկը տեղադրուեցաւ Վատիկանի մէջ, իսկ միւսը պիտի տեղադրուի Էջմիածնի մէջ:

Վատիկանի պարտէզներուն մէջ արձանի հանդիսատէր բացումէն ետք տեղի ունեցաւ էթիմենիք արարողութիւն՝ Հոռմի Սրբազան Քահանայապետ Ֆրանչիսկոս Պապին և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ՆՍՕՏՏ Գարեգին Բ. Ծայրագոյն Պատրիարքի մասնակցութեամբ:

Հայաստանի նախագահը այնուհետև այցելեց Սուրբ Աթոռի Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանութիւն, ուր տեղի ունեցաւ պարզևատրման արարողութիւն:

Ծաղիկախառն էջ 2-ԷԷ

Η γέννηση ενός έθνους: Οι Αρμένιοι στο Συνέδριο του Βερολίνου

Τα κυριότερα αιτήματα των Αρμενίων αφορούσαν στο διορισμό Αρμενίου κυβερνήτη 5ετούς θητείας στην περιοχή, στη συμμετοχή του αρμενικού στοιχείου στη Δημόσια Διοίκηση και στη διάθεση του 80% των κρατικών εσόδων της περιοχής για τις επιτόπιες ανάγκες. Τελικά, οι απόψεις των Δυνάμεων συνέκλιναν στη διατύπωση του άρθρου 61 το οποίο αναγνώριζε την αναγκαιότητα των μεταρρυθμίσεων, αλλά μετέτρεπε ουσιωδώς τη σημαντικότερη παράμετρο της: την εγγύηση που παρείχε η παρουσία των ρωσικών στρατευμάτων, ενώ ταυτόχρονα αντικαθιστούσε τον όρο “Αρμενία” του οικείου άρθρου του Αγίου Στεφάνου με τον όρο “κατοικούμενες από Αρμένιους επαρχίες”.

“Η Υψηλή Πύλη αναλαμβάνει να εισαγάγει χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση τις βελτιώσεις και μεταρρυθμίσεις που επιβάλλονται από τις τοπικές συνθήκες στις κατοικούμενες από Αρμένιους επαρχίες και να εγγυηθεί την ασφάλειά τους από τους Κούρδους και τους Κιρκάσιους. Η Υψηλή Πύλη θα γνωστοποιεί περιοδικά τα λαμβανόμενα μέτρα στις Δυνάμεις, οι οποίες θα επιβλέπουν την εφαρμογή τους.”

Η αποσύνδεση της παρουσίας των Ρώσων από την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων ήταν κυρίως επιδίωξη της Αγγλίας, η οποία φοβόταν την απειλή που συνιστούσε η ρωσική προώθηση προς τη Μεσόγειο για την επικοινωνία της με τις Ινδίες. Σε έκθεσή του προς τον τότε υπουργό Εξωτερικών της χώρας του, Ντέρμπι, στις 4 Δεκεμβρίου 1877, ο πρεσβευτής της Αγγλίας στην Κωνσταντινούπολη, Χένρι Λάγιαρντ έγραφε: “Η κατάληψη της Αρμενίας εκ μέρους της Ρωσίας θα αποτελέσει βαρύ πλήγμα κατά των συμφερόντων και της επιρροής της Αγγλίας στην Ανατολή και πρέπει να λάβουμε όλα τα δυνατά μέτρα προκειμένου να αποτρέψουμε ένα τέτοιο ενδεχόμενο.”

Η Αγγλία πέτυχε αυτό που οι σύγχρονοι μας διαφημιστές θα χαρακτήριζαν “δύο σε ένα”, αποσπώντας την Κύπρο από τους Οθωμανούς ως αντίτιμο για την εκ μέρους της παρεχόμενη υποθετική προστασία των οθωμανικών συμφερόντων.

Η αγγλική κυβέρνηση του Ντισραέλι ενέργησε στο σχετικό ζήτημα με παρομοιωδώς κυνικό τρόπο. Αφού πρώτα συμφώνησε μυστικά με τη Ρωσία (23 Μαΐου) ότι θα της επιτρεπόταν να διατηρήσει λιμάνι του Μπατούμ και τις αρμενικές επαρχίες Καρς και Αρνταχάν, που είχε καταλάβει, παρότρυνε στη συνέχεια την Υψηλή Πύλη να παραχωρήσει στην Αγγλία την Κύπρο ως βάση αντιμετώπισης του ρωσικού κινδύνου, σε περίπτωση που οι Ρώσοι θα διατηρούσαν τα εν λόγω εδάφη υπό την κατοχή τους. Καθώς βρισκόμαστε στο Σπίτι της Κύπρου και ένα από τα αντικείμενα της σημερινής συζήτησής μας είναι το Κυπριακό, δεν μπορούμε να μην θυμηθούμε την εισαγωγή εκ μέρους των Άγγλων του τουρκικού/τουρκοκυπριακού παράγοντα με την Τριμερή του Λονδίνου, τη δημιουργία του εφεδρικού κλπ. και τη χρήση του προς πειθαναγκασμό των Ελλήνων της Κύπρου, την ενθάρρυνση του Μακαρίου να προβάλλει τα 13 σημεία και την εν συνεχεία εγκατάλειψή του κοκ. Και οι Άγγλοι δεν αρκέστηκαν στην προσφορά υπηρεσιών προς τους Τούρκους αλλά μετέβησαν και απειλές. Όταν η Υψηλή Πύλη έδειξε ένα δισταγμό προκειμένου να υπογράψει τη Σύμβα-

ση της Κύπρου, ο Λάγιαρντ δήλωσε στον Μεγάλο Βεζίρη Σαβφέντ Πασά ότι ο αγγλικός στόλος θα καταλάμβανε το νησί χωρίς τη συναίνεση της οθωμανικής κυβέρνησης. Τελικά, η Πύλη υπέγραψε στις 4 Ιουνίου 1878 τη Σύμβαση υπαγωγής της Κύπρου σε αγγλική διοίκηση.

Στη 12η συνεδρία του Συνεδρίου του Βερολίνου (8 Ιουλίου 1878), ο Άγγλος υπουργός Εξωτερικών, Σόλσμπερι, κατέθεσε το κείμενο του προαναφερθέντος άρθρου 61. Και το κατέθεσε επ'ονόματι της αγγλικής αλλά και -άκουσον!- της τουρκικής αντιπροσωπείας.

Η μετά το Βερολίνο πορεία του Αρμενικού Ζητήματος είναι γραμμένη με κόκκινα -από το αίμα των αμέτρητων χιλιάδων σφαγιασμένων Αρμενίων- γράμματα. Οι Αρμένιοι επανήλθαν κατ'επανάληψη στα αιτήματά τους, προβάλλοντάς τα με υπομνήματα και στηρίζοντάς και με τα όπλα στα πλαίσια ενός κατ'ανάγκη ισχνού ένοπλου απελευθερωτικού αγώνα ή με τη συμμετοχή τους στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ωστόσο, η Ιστορία απέδειξε ότι η λύση που δόθηκε στο Βερολίνο ήταν καθοριστικά καταστροφική για τον αρμενικό λαό. Οι μεταρρυθμίσεις δεν εφαρμόστηκαν ποτέ. Το τουρκικό κατεστημένο κωλυσιεργούσε μόνιμα και οι Δυνάμεις περιορίζονταν σε ακαμαϊκές διαμαρτυρίες και κενές περιεχομένου απειλές.

Συμπερασματικά, το δίδυμο των Συνθηκών Αγίου Στεφάνου και Βερολίνου αποτελεί το πιστοποιητικό γεννήσεως των Αρμενίων ως έθνους-υποκειμένου του Διεθνούς Δικαίου και παράγοντα της διεθνούς πολιτικής, το οποίο μέσα από αυτές τις διεθνείς πράξεις επιτυγχάνει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

-Ξεφεύγει από τη διαλεκτική κυρίαρχος-υποτελής, από το σχήμα σουλτάνος-μιλέτμπαση, αυτο-νομείται από αυτήν και την αμφισβητεί, απευθυνόμενο απ'ευθείας στη διεθνή κοινότητα

-Αυτοπροσδιορίζεται ως ιδιαίτερος, αυτούσιος -αν και όχι αυτόνομος- παράγοντας του διεθνούς πολιτικού γίγνεσθαι, προβάλλοντας διεθνώς αιτήματα που αφορούν το στάτους του

-Προβάλλει ουσιαστικά ασήμαντες διεκδικήσεις, αλλά αναγνωρίζεται διεθνώς ως ιδιαίζουσα εθνική οντότητα, διαφοριζόμενη από τις συνοίκους εθνότητες, με δικαίωμα να υποβάλλει “εθνικά” αιτήματα και να διεκδικεί στα διεθνή for a την βελτίωση του status του.

-Αποκτά διεθνώς αναγνωρισμένο εθνικό χώρο, μια οιονεί “πατρίδα”, ασαφώς προσδιοριζόμενη αλλά αποδεκτή, ως έχουσα έστω και ιδιαιζόντως μια από πολιτιστικής, εθνολογικής και νομικής πλέον άποψης αρμενικότητα. Αυτή η οιονεί Αρμενία θα επανέλθει σαφέστερα προσδιορισμένη στο “Ρωσικό” σχέδιο του 1912, στις διεκδικήσεις που πρόβαλε η αρμενική αντιπροσωπεία στο Συνέδριο των Παρισίων το 1919, στην απόφαση του Προέδρου Γούντροου Γούλσον για τη χάραξη της αρμενοτουρκικής μεθορίου, τον Νοέμβριο του 1920, αλλά και στους διακοσμημένους με ένα καλάσνικοφ χάρτες των προς απελευθέρωση αρμενικών εδαφών που δημοσίευε ο Αρμενικός Μυστικός Στρατός για την Απελευθέρωση της Αρμενίας (ΑΣΑΛΑ) στις δεκαετίες του 1970 και του 1980.

-Αποκτά ένα πλαίσιο εθνικών διεκδικήσεων γύρω από τις οποίες συνασπίζονται οι εθνικές δυνάμεις και προς πραγμάτωση των οποίων θα επιδοθεί σε έναν πολύμορφο εθνικό απελευθερω-

τικό αγώνα, ο οποίος διαρκεί μέχρι τις ημέρες μας.

-Επιτυγχάνει μια διεθνή καταγραφή των δεινών του, η οποία αποδομεί τη νομιμότητα του οθωμανικού καθεστώτος, εφ'όσον το τελευταίο αποδέχεται, το ίδιο, την μέχρι τότε αδυναμία του να διακυβερνήσει τους υποτελείς του επ'ωφελεία τους (εξ ου και γίνεται αποδεκτή διεθνώς η ανάγκη εισαγωγής μεταρρυθμίσεων) αλλά και -γεγονός πρωτόγνωρο!- να προστατεύσει ένα τμήμα των υπηκόων του από την εκπορευόμενη από άλλα τμήματα απειλή.

Παράλληλα, στο Βερολίνο και τις περί αυτό εξελίξεις κατεγράφησαν και ορισμένα αρνητικά για τους Αρμένιους δεδομένα.

Ένα τέτοιο, οφθαλμοφανές, δεδομένο είναι η έλλειψη έμπειρου αρμενικού πολιτικού προσωπικού. Απέναντι σε μεγάλες προσωπικότητες της ευρωπαϊκής πολιτικής, όπως ο Ντισραέλι, ο Σόλσμπερι και πάνω απ'όλους ο Μπίσμαρκ, οι Αρμένιοι αντιπαρατάσσουν δύο κληρικούς και δύο άπειρους πολιτικά λόγιους. Και σαράντα χρόνια αργότερα, στο Συνέδριο των Παρισίων, θα τους εκπροσωπήσουν ένας συγγραφέας ρομαντικών διηγημάτων και ένας κοσμοπολίτης αριστοκράτης.

Ωστόσο, το κυριότερο αρνητικό δεδομένο ήταν η επιβεβαίωση της περιορισμένης δυνατότητας των Αρμενίων να επιβάλουν αυτενεργούντες την επιθυμητή γι'αυτούς λύση στο εθνικό τους ζήτημα και η ως εκ τούτου ανάγκη αναζήτησης συμμάχων, εγγυητών και προστατών, ένα χαρακτηριστικό που μπορούμε να δούμε και σήμερα με την παρουσία ρωσικών δυνάμεων στην αρμενο-τουρκική μεθόριο. Έτσι, ευθύς εξ αρχής, το αρμενικό έθνος μετετρέπη σε άθυρμα στα χέρια των ισχυρών και σε ανταλλάξιμη αξία στις ιδιοτελείς συναλλαγές τους. Ποτέ, το αρμενικό έθνος στη διάρκεια του εθνικού απελευθερωτικού του αγώνα δεν είχε έναν ειλικρινή, ανιδιοτελή φίλο. Με μια και μοναδική -τονίζουμε μοναδική!- εξαίρεση, τον ελληνικό λαό, σύντροφο στους πόθους και τα πάθη του.

Είναι κοινός τόπος ότι οι “Μεγάλοι” δεν κινούνται ποτέ από ιδεαλιστικά κίνητρα. Αυτοί οι “Μεγάλοι” παρέστησαν ως μαίες στη γέννηση του Αρμενικού Ζητήματος. Επρόκειτο για μαίες κακόβουλες και επίβουλες. Και το νεογνό που βοήθησαν να έλθει στον κόσμο ήταν ένα έκτρωμα. Οι Αρμένιοι ήταν εκ των πραγμάτων αναγκασμένοι να υποστηρίξουν τα εθνικά τους αιτήματα με την προσφυγή στα όπλα.

ԳՐԱԻՈՒԱԾ ՕՐ

ՄԻՕՐԵԱՅ ՊՏՈՅՏ

13/5/2018

Արարաւ Մ.Մ.Միւրեան Տիկնայ
Յանձնախումբ

Հ.Բ.Ը.Մ.-ի «Ա. Գալփաքեան» Վարժարանի աշակերտներու մասնակցութիւն «Արի Տուն» ծրագրին

Յարգելի Հայրենակիցներ,

Հ.Բ.Ը.Մ.-ի «Ա. Գալփաքեան» Վարժարանը կը կազմակերպէ այցելութիւն մը դէպի Հայաստան, Հ.Հ. Սփիւռքի Նախարարութեան սփիւռքի պատանիներու հայրենաճանաչութեան «Արի Տուն» ծրագրին միջոցաւ:

«Արի Տուն» ծրագրի նպատակն է՝ կապ ստեղծել աշխարհասփիւռ հայ պատանիներուն եւ հայրենիքի միջեւ, որպէսզի հայրենիքէն հեռու ապրող պատանիները մօտէն ծանօթանան իրենց երազած հայրենիքը, վայելեն անոր ջրնայ բնութիւնը եւ հայկական ոգիով թրծուին:

Ծրագրին տեւողութիւնը պիտի ըլլայ 8 Յուլիս 2018-էն, մինչեւ 21 Յուլիս 2018-ը, ուր կրնան մասնակցիլ 13-18 տարեկան պատանիներ:

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար՝ փափաքողները կրնան դիմել մինչեւ Մայիս 15, 2018-ը, հետեւեալ հեռաձայնի թիւերուն.- 2109816679 եւ 2109825685:

Տնօրէնութիւն

Անցեալ Տարի Արցախի Մշտական Բնակութիւն Հաստատած Են 45 Ընտանիքներ

ՍՏԵՓԱՆԱՎԵՐՏ, «Առաւօտ»- Հինգշաբթի, 5 Ապրիլին, Արցախի ընկերային ապահովութեան հարցերու, աշխատանքի եւ վերաբրնակեցման նախարար Մամուէլ Աւանեսեան թղթակիցներ հրաւիրեց մամուլոյ ասուլիսի մը, որուն ընթացքին յայտնեց, որ իր ղեկավարած գերատեսչութիւնը 2017ին ապահոված է ընկերային պաշտպանութեան ոլորտի հիմնական ուղղութիւններու պետական քաղաքականութեան իրականացումը, յատուկ կարեւորութիւն տալով ժողովրդագրական իրավիճակի բարելաւման, կենսաթոշակային եւ զբաղուածութեան համակարգերու կատարելագործման ծրագիրներուն:

Աւանեսեան նշեց, որ Արցախի ընկերային պաշտպանութեան համար ճշդուած պիտուէն 2017ին կազմած է 20 միլիարդ 932 միլիոն դրամ:

Նախարարը նշեց, որ 2017ին Արցախի տարածքին մշտական բնակութիւն հաստատած են 45 ընտանիքներ ընդհանուրը 186 մարդ:

Շարունակուած էջ 3-էն

ՀԱՅԵՐԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ե՛լ մշակութային, ե՛լ արդիւնաբերութեան ու հասարակական բնագաւառներէն ներս, Սուրիահայ տարեգրութիւնը կ'ընդգրկէ յետ եղեռնեան ժամանակաշրջանի պատմական անցքերուն վրայ լոյս սփռող թանկագին վաւերագիրներ:

Հոն արձանագրուած պատմական եղելութիւններու փաստերն ու վկայութիւնները կը խօսին Սուրիոյ տարբեր շրջաններու մէջ ապաստան գտած հայ կեանքի մասին:

Այս օրերուն դժուար է հաշտուիլ ներկայ ժամանակներու տխուր իրողութեան հետ: Երբ կը տեսնենք մարդկային կեանքի պատմութիւնը կը կրկնուի, քանի որ մարդկութիւնը խուլ ու անտարբեր մնաց անցեալին կատարուած յանցագործութիւններուն հանդէպ:

Ահա անցնող դարաշրջանի հայութեան դառն ճակատագիրը բաժին ինկաւ Սուրիացի ազնիւ ժողովուրդին: Եւ մարդկութեան մը անօթապարտ արարքները կը շարունակեն հարուածել ազգեր ու ժողովուրդներ:

Այսօր, ոչ միայն կը կրկնուի անցեալի պատմութիւնը, այլ նաեւ մեծ պետութիւններուն խօսքի եւ գործի արտայայտութիւնները:

Հալէպ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԿ
ՅԱԿՈՐ ՎԱՐԴԻՎԱՌԵԱՆԻ ՊԱՏՄԱՐԺԷՔ ԵՐԿՐ
 ՆՈՒՐՈՒՍՕ՝
ՈՍՄՎԱՎԱՐ ԱԶՍԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Գ. ՀԱՏՈՐ - 932 ԷՋ
 -ԵՐԿՄԻՒՆԱԿ-
 ԼԱԹԱԿԱՉՍ

Ստանալու համար դիմել՝

Tekeyan Cultural Association
 P.O.Box 1074
 Englewood Cliffs,
 NJ 07632-1074
 USA

Կամ՝
 hvartivarian@aol.com

Ձեռք ԳՐԿԻԵՆ
 ՄԵՑ ԵՐԿՐԻ ԶԱՄՐՈՒՆ ՈՐԿԵՆՈՐԵՐԸ
 ԵՒ
 ԳԱՍՏՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ
 ՈՍՄՎԱՎԱՐ ԱԶՍԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՆՈՒԹԵԱՆ

Գ. ՎԵՏՈՐ
 ՄԻՍԵՆ ԱՅՑ ԵՐԿՐՈՒԹՅԱՆ ԿՈՒՍԱԿՆՈՒԹՅԱՆ
 ԱՅՑ ՍՈՍՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԶԱՄՎՈՐ ԿՈՒՍԱԿՆՈՒԹՅԱՆ
 ԱՅՑ ՈՍՄՎԱՎԱՐ ԿՈՒՍԱԿՆՈՒԹՅԱՆ
 ԱՅՑԵՏԻ ԶԱՄՎՈՐ ԿՈՒՍԱԿՆՈՒԹՅԱՆ

Նի Երբի - 2018

Այո, դժուար է ըմբռնել, ու դժուար է հաւատալ, թէ ինչպէս այդքան խժոժութիւն, ոճիր ու սպանդ, եւ արեան ծարաւ կրնայ ճայքիլ մարդ արարածներէն: Եւ այս բոլորը պարզապէս յագուրդ տալու գերիզօր ուժերու թանձր ու լպրծուն քաղաքական նկրտումներուն եւ ծաւալապաշտական ծրագիրներուն:

Սակայն աշխարհի քարտէսը ձեւաւորող ուժերը չեն կրնար ընկճել ժողովուրդներու կամքն ու կորովը, ապրելու եւ գոյատեւելու տենչը: Ժողովուրդը իր հոգիին բոլոր թելերով կապուած է իր հողին, վերականգնումի յոյսով ու հաւատքով:

Սուրիահայութիւնը իր ցեղային սրբութիւններուն հաւատարիմ, պատմականօրէն երկրի մը ճակատագիրով վերապրած հայերը, իրենց վճռական կամաւորութիւնը յայտնելով արաբ ժողովուրդին, հնարաւոր բոլոր միջոցներով խոր հաւատքի ուժով ու համոզումով, կը պայքարին յուսալքութեան դէմ:

Որովհետեւ հայ ժողովուրդը կը հաւատայ՝ թէ մինչեւ այսօր խաբուած ու խոշտանգուած ժողովուրդները, անպայման պիտի յանգին ընդհանուր զարթօնքի մը, որ պիտի բանայ իրենց համար նոր դարաշրջան մը, նուաճելու իրենց մարդկային արդար իրաւունքները:

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Մեփականութիւն ԱՐԱՐԱՏ Մ Մ ՄԻՈՒԹԻԻՆ Միւրթու 33, Լիքեա, Յունաստան Համակարգչային շարուածքը եւ էջադրումը՝ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ շաբաթաթերթի Տնօրէն՝ Ընկ. Սարգիս Խաչատուրեան Արտօնատէր - Փաստաբան՝ ընկ. Յակոբ Ճէւճեան

“NOR AΣXAP”
 Αρμένικη Εβδομαδιαία Εφημερίδα
 Ιδιοκτησία “ΑΡΑΡΑΤ”
 Φιλολογικό Αθλητικό Σωματείο

Διευθυντής
 Σαρκίς Χατσατουριάν
 Εκδότης -
 Ιάκωβος Φετζιάν Δικηγόρος

Σηστού 33 - TK 18450 - Νίκαια
 Τηλ: 210-4926085
 “NOR ASHKHAR”
 Armenian Cultural Social Weekly
 33 Sistou Str.
 GR 18450 NIKEA GREECE
 Tel-Fax: 00+30+210-4926085

Բացի իմբագրականներէն, յօդուածագիրներու տեսակէտներն ու գաղափարները անպայմանօրէն չեն արտայայտեր թերթին ուղեգիրը:

Երեւանը Հռոմէն Հին Է, Լի Հնագոյն Ու Ժամանակակից Մշակոյթով.

News The Essential Daily Briefing-ն
Անդրադարձած է ՀՀ Մայրաքաղաքին

Բրիտանական News The Essential Daily Briefing-ի սինակագիր Տիմոթիուս Հոլը յօդուած մը հրատարակած է Երեւանի մասին եւ առանձնացրած այն հինգ վայրերը, ուր, ըստ անոր, պէտք է այցելել իւրաքանչիւր զբոսաշրջիկ:

«Այս նախկին խորհրդային քաղաքը Հռոմէն անելի հին է եւ լի է հնագոյն ու ժամանակակից մշակոյթով», - կը գրէ ան:

Յօդուածագիրը նշած է, որ Արարատը Հայաստանի մէջ քունեակի ամենայայտնի արտադրողն է, սակայն ոչ միակը: «Փաստացի, «Նոյ» գործարանը կառուցուած է 16-րդ դարուն հիմնուած ամրոցի հիմքին վրայ, որուն պատուհանները կ'երեւին նկուղէն»: Տիմոթիուս Հոլը զբոսաշրջիկներուն խորհուրդ կու տայ այցելել նաեւ Երեւանի սիրահարներու այգի, ուր անոնց առջեւ կը բացուի գեղեցիկ ովասիս: «Այգին շրջապատուած է ՀՀ Նախագահի նստավայրով եւ Ազգային ժողովի շէնքով, գեղեցիկ շատրուաններով ու ծաղիկներով», - գրած է յօդուածագիրը:

Տիմոթիուս Հոլն առանձնացուցած է նաեւ Երեւանի կեդրոնը գտնուող Հանրային ռատիոն: «Երեւանի ռատիոյի կատակներու ժողովրդականութիւնը ԽՍՀՄ տարիներուն «երկաթէ վարագոյրէն» դուրս կու գար, կը հասնէր Արեւմուտք ու Արեւելք, եւ մինչ օրս ատոնք կրնանք լսել շարք մը երկիրներու մէջ: Երեւանի ռատիոյի հիմնադրման 90-ամեակին առթիւ շէնքին առջեւ տեղադրուած է յուշարձան: Այն ունի թաքնուած ռատիօընդունիչ, որ միշտ միացուած է Հանրային ռատիոյին», - գրած է յօդուածագիրը:

Վերջինս խորհուրդ տուած է նաեւ զբոսաշրջիկներուն այցելել Երեւանի ժողովրդական արուեստի թանգարան եւ ծանօթանալ քանդակագործ Էդուարդ Դազարեանի աշխատանքներուն, ինչպէս նաեւ այցելել Երեւանեան լիճ, ուր 1976 թուականին ինկած էր 96 ուղեւորներով տրոլէյբուսը:

Ցեղասպանութեան Մասին Իր Ֆիլմին Համար Աքրն «Ազգի Թշնամի» Կը Նկատուի Թուրքիոյ Մէջ

Ե Ր Ե Ի Ա Ն ,
«Էրմենի հապեր».-
Թրքական «Թուհաֆ»
թերթին հետ հարցա-
զրոյցի մը ընթացքին,
ներկայիս Գերմանիա
ապրող թուրք բեմա-
դրիչ Ֆաթիհ Աքրն
յայտնած է, որ չի
կրնար այցելել Թուր-
քիա՝ Հայոց Ցեղաս-
պանութեան նուիր-
ւած իր «Հատուր» («The Cut») ֆիլմին պատճառով:

Բեմադրիչը, որ անելի քան երեք տարի է վեր Թուրքիա չէ այցելած, ըսած է նաեւ, որ ֆիլմին նկարահանումն էտք Թուրքիոյ հասարակութեան մօտ ան կ'ընկալուի իբրեւ «ազգի թշնամի»:

Գառնիի Հեթանոսական Տաճարը Պիտի Հանրահռչակուի Իտալիոյ Մէջ

Իտալացի յայտնի ջութակահար ու այլափայլ Մարքո Միշանիայի եւ հանրածանօթ օփերայի երգիչ, «Ջուարթոնց» խումբի գեղարուեստական ղեկավար Տիգրան Կոնինեանի՝ Գառնիի հեթանոսական տաճարին մէջ նկարահանուած «Արեւի երգը՝ Արեւի աստուծոյ տաճարին մէջ» տեսահոլովակը ուղղուած է Իտալիոյ հասարակութեան:

Համատեղ տեսահոլովակ նկարահանելու նախաձեռնութիւնը «Պատմամշակութային արգելոց-թանգարաններու եւ պատմական միջավայրի պահպանութեան ծառայութիւն» ՊՈԱԿ-ի տնօրէն Արա Թարվերդեանինն է: Իտալացի երաժիշտին հետ օրերս կայացած հանդիպման մը ընթացքին կազմակերպութեան ղեկավարը բարձրաձայնած է իր մտայղացման մասին: Մարքո Միշանիան մեծ ոգեւորութեամբ արձագանգած է առաջարկին, որմէ ետք համաձայնութիւն եղած է յայտնի ջութակահարի երեւանեան համերգի կազմակերպիչ «Կամերային երաժշտութեան ազգային կեդրոն»-ի տնօրէնութեան հետ: Այս մասին կը տեղեկացնեն «Պատմամշակութային արգելոց-թանգարաններու եւ պատմական միջավայրի պահպանութեան ծառայութիւն» ՊՈԱԿ-էն:

Հայ-իտալական գործակցութիւնը միտուած է Գառնիի հեթանոսական տաճարի հանրահռչակման, նաեւ՝ հայկական մշակութային ժառանգութեան հանդէպ իտալացի զբոսաշրջիկներու մօտ հետաքրքրութիւն առաջացնելուն:

Տիգրան Կոնինեանը եւ անոր ղեկավարած «Ջուարթոնց» խումբը «Պահպանութեան ծառայութիւն» ՊՈԱԿ-ի լուսագոյն բարեկամն են: Տեղացի այցելուները եւ օտար զբոսաշրջիկները «Ջուարթոնց» խումբի անգուղակական կատարումները յաճախ կրնան ունկնդրել «Պահպանութեան ծառայութիւն» ՊՈԱԿ-ի մասնաճիւղ «Ջուարթոնց» պատմամշակութային արգելոց-թանգարանին մէջ:

Մ. Միշանիայի եւ Տ. Կոնինեանի համատեղ աշխատանքը շուտով պիտի ներկայացուի հասարակութեան դատին:

Google Maps-ը այսուհետեւ հասանելի է նաեւ հայերէնով

Google Maps քարտեզագրական ծառայութիւնը հասանելի է 39 նոր լեզուներով, որոնց շարքին՝ հայերէնով: Այս մասին կը յայտնէ Google պլոքը:

Նոր լեզուներու մէջ են նաեւ խորուաթերէնը, ֆիլիպիներէնը, ֆինլանտերէնը, վրացերէնը, պարսկերէնը, եբրայերէնը, թրքերէնը, չեխերէնը, էսթոներէնը, ուքրաներէնը, ուզպերէնը եւ այլն:

Կը նշուի, որ 14 տարի առաջ Google Maps-ը բոլորովին այլ էր, եւ անիկա հասանելի էր միայն անգլերէնով: Ներկայիս 1 միլիարդ մարդ կ'օգտագործէ այս ծառայութիւնը՝ նոր վայրեր բացայայտելու, հեծանիւային, արշաւային երթուղիներ գտնելու համար:

«Իսկապէս մտահոգ եմ, որ Թուրքիա կ'ապրի ծանր ժամանակներ: Ատելութիւնը եւ ցեղապաշտութիւնը կը թունաւորեն ամբողջ երկիրը: Այս երկուքը շատոնց արմատներ կը նետէին երկրին մէջ:

Ես թրքական ծագում ունեցող գերմանացի եմ, եւ միշտ այն մտավախութիւնը ունեցած եմ, որ ես հաւանական թիրախ եմ», ըսած է իր «In The Fade» ֆիլմին համար «Կոլտըն Կլոպ» արցանակին արժանացած բեմադրիչը:

Ան նաեւ տեղեկացուցած է, որ կ'աշխատի հեռու մնալ Թուրքիայէն, եւ այս պահուն մտադրութիւն չունի հոն ֆիլմ նկարահանելու: «Եթէ նոյնիսկ նման մտադրութիւն ունենայի, հաւանաբար կը ձեռքակալուէի», ասելուցս է ան: